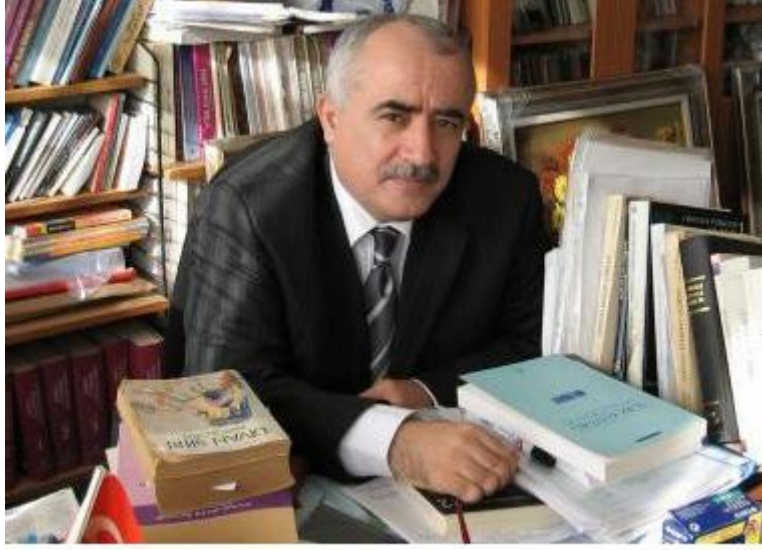

TENKİT VE TEORİ KONUSUNDA BOŞLUĞU DOLDURAN KILAVUZ BİR ESER:***ESKİ TÜRK EDEBİYATINDA TENKİT VE TEORİ*****A BOOK THAT FILLS A GAB IN THE CRITICISM AND THEORY:*****ESKİ TÜRK EDEBİYATINDA TENKİT VE TEORİ*****Halil Sercan KOŞİK*****1. Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal Kimdir?¹:**

1961 yılında Kayseri’de doğan Köksal, Sarız Lisesi ve Erciyes Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Osmaniye ve Kayseri’de sekiz yıl öğretmenlik yaptıktan sonra 1996 yılında Cumhuriyet Üniversitesine eski Türk edebiyatı araştırma görevlisi olarak girdi. Aynı yıl içinde bu üniversitede yüksek lisansını tamamladı. Hacettepe Üniversitesinde başladığı doktora eğitimini, Prof. Dr. Osman Horata’nın danışmanlığında hazırladığı “Edirneli Nazmî Mecma’u’n-nezair (İnceleme-Tenkitli metin)” adlı çalışmasıyla tamamlayarak 2001 yılında doktor unvanını aldı. 2002’de Gazi Üniversitesi Kırşehir Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne yardımcı doçent olarak atandı. 2004’te doçent, 2010 yılında profesör oldu. 2002-2009 yılları arasında adı geçen bölümün başkanlığını ve Rektörlüğe bağlı Ahilik Kültürünü Araştırma Merkezi müdürlüğünü yürüttü. Evli ve iki çocuk babası olan M. Fatih Köksal’ın kitaplarının yanı sıra çeşitli dergilerde 100 civarında bilimsel makale ve tebliği, muhtelif ansiklopedilerde de 200’e yakın ansiklopedi maddesi yayınlanmıştır. M. Fatih Köksal hâlen Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi’nin Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

* Arş. Gör.; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sercankosik@gmail.com.

¹ Bu bölüm, M. Fatih Köksal’ın burada tanıtılan kitabının girişinde verilen bilgilerden hareketle yazılmıştır.

M.Fatih Köksal

2. Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal'ın Eserleri:

Köksal'ın dördü müşterek, sekizi münferit olmak üzere 12 kitabı vardır. Bunlar:

- Osmanlı toplumunda Sadat-ı Kiram ve Nakibüleşraflar –Ahmed Rif'at Devhatü'n-Nukabâ (H. Yüksel'le beraber), Sivas 1998.
- Kayserili Divan Şairleri, Geçit Yayınları, Kayseri 1998.
- Yenipazarlı Vâlî – Hüsn ü Dil, Kitabevi Yay., İstanbul 2003.
- Dervîş Hayâlî – Ravzatü'l-envâr, Kitabevi Yay., İstanbul 2003.
- Klasik Türk Şiiri Araştırmaları, Akçağ Yay., Ankara 2005.
- Sana Benzer Güzel Olmaz – Divan Şiirinde Nazire, Akçağ Yay., Ankara 2006.
- Ahi Evran ve Ahilik, Kırşehir Valiliği Yay., Ankara 2006.
- Evran –Manzum Piyes- (Ö. Şenödeyici ile beraber), Ahilik Kültürünü Araştırma Merkezi Yay., Ankara 2006.
- Kırşehir Müzesindeki Ahilik Belgeleri, (O. Kurtoğlu, H. Karaköse, Ö. Şenödeyici ile beraber) Kırşehir Valiliği Yay., Ankara 2008.
- Klâsik Dönem Osmanlı Nesri (C. Okuyucu ve A. Kartal ile beraber), Kesit Yay., İstanbul 2011.
- Mevlid-nâme, TDV Yay., Ankara 2011.
- Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori, Kesit Yay., İstanbul 2012.

3. *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*

Son zamanlarda açılan yeni üniversitelerle birlikte akademisyen sayısına paralel bir şekilde bilimsel alandaki yayınlarda da artış yaşanmıştır. Şüphesiz Türkoloji çalışmaları da bundan nasibini almış, yapılan bu yayınlarla birlikte alanda bir hayli yol kat edilmiştir. Bu

durum her ne kadar sevindirici olsa da yayınların birçoğunda görülen bariz hata ve yanlışlıklar bu eserlerden beklenen yararı azaltmaktadır. Çoğu zaman ihmalkârlık, dikkatsizlik, özensizlik vb. şeklinde sayılabilecek sebeplere dayanan bu hatalarla dolu eserlerin kütüphane raflarındaki yerini almasında, tenkit kurumunun alanımızda çok fazla çalıştırılmaması en büyük rolü oynamaktadır. Bundan ötürü de tenkit, artık yerine getirilmesi gereken bir zorunluluk hâlini almıştır.

Her ne kadar alanımızda bilimsel tenkit içeren çeşitli eser² ve yazılar³ kaleme alınmışsa da bu ilmî ciddiyetsizlik maalesef ortadan kalkmamıştır. Özellikle farklı kişilerce yazılmış olan bu tenkit yazılarının da çeşitli dergilerde dağınık bir şekilde bulunması onlardan elde edilecek faydayı azalttığı ve tenkit alanındaki boşluğun kapanmasına yardımcı olamadığı ortadadır. İşte yakın zamanlarda yayınlanan M. Fatih Köksal'ın *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori* kitabı bu boşluğu büyük oranda dolduracağına benziyor. Çünkü yazar kimisini geçmiş zamanlarda çeşitli dergilerde yayınladığı kimisini de çok daha önceleri yazdığı hâlde bir dosyada yayınlamayı beklettiği tenkit ve teori yazılarını toplayıp bu eserinde okuyucuya bir arada sunuyor. Ayrıca söz konusu kitap, bir çalışmanın bilimsel yönden nasıl tenkit edilebileceğini göstermesinin yanında teorik olarak da oldukça yararlı bilgiler içeriyor. Bu yönüyle eser, yukarıda bahsettiğimiz kendinden önce çıkan tenkitle ilgili çalışmalardan bir adım öne geçiyor. Özellikle eski Türk edebiyatı alanında teori konusunda gelinen aşamaya bakıldığında bu daha iyi ortaya çıkıyor.

M. Fatih Köksal'ın *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori* isimindeki bu kitabı 2012 yılında Kesit Yayınları'ndan çıkmıştır. 304 sayfadan oluşan kitabın ISBN'si 978-605-4646-01-2 şeklindedir. Kitabın yayın editörü ise Ömür Ceylan'dır. Ömür Ceylan kitabın arkasına bir de sunuş yazısı yazmıştır. Ayrıca mezkûr kitabın, yazarına İLESAM tarafından verilen 2012 kültür- sanat ödülllerinden Edebî Tenkit ödülünü kazandırdığını da burada belirtmek gerekir.

² Bu eserler şunlardır: (Gökyay, 1982); (Gökyay, 1995); (Gökyay, 1997); (Gökyay, 2002); (Tulum, 2000); (Tanyeri, 2005); (Tanyeri, 2009).

³ Bu tenkit yazılarından bazıları şunlardır: (Kurnaz, 1986: 141-151); (Küçük, 1992: 464); (Kortantamer, 1993: 377-368); (Saraç 1996: 191-195); (Ceyhan, 1997: 299-388); (Aksoyak, 2000: 223-236); (Ağaoğlu, 2001: 62-65); (Kalpaklı, 1999: 33-44); (Ünver, 1997: 171-180); (Tulum, 1996: 175-228).

Kıtapta yazılar iki bölüm hâlinde okuyucuya sunulmakta. Bu bölümler “Metne Dair” (13-143) ve “Dost Yazıları” (147-304) isimlerini taşıyor. İlk olarak “Metne Dair” bölümünde yazar daha çok metin neşri, metin tamiri, metin şerhi vb. eski Türk edebiyatı alanının ana eksenini oluşturan araştırmalar konusunda önemli noktalara parmak basıyor. Bu konuların usul ve esasları, uygulamaları ve problemleri hususunda teori zemininde verilen bilgiler, araştırmacıların bu tarz çalışmalar yaparken nelere dikkat etmesi gerektiğini de gözler önüne seriyor. Bu yönüyle eser özellikle metin neşri hususunda tecrübesiz olan kişilere faydalı bilgiler veriyor. Söz konusu kısım müstakil olarak kaleme alınmış sekiz yazıdan oluşuyor. Bu yazılar “Metin Neşrinin Ana Esasları” (13-41), “Metin Tamiri (Usul ve Esaslar, Uygulamalar ve Bazı Teklifler)” (43-61), “Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Tenkitler” (63-81), “Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ (MESTAP)” (83-101), “Bazı Beyitlerinden Hareketle Su Kasidesi’ne Yeni Bakışlar” (103-113), “Şeyhî’nin İlginç Bir Mürâca Gazeli Yahut Metin Neşrinde İmlâ Modernizesine Dair Birkaç Söz” (115-124), “Nailî’nin Bir Gazelini Şerh” (125-133), “Deneysel Edebiyatın Zirvesi: Ses Âteş, Sûret Âteş, Anlam Âteş” (135-143).

Bu bölümün ilk yazısı olan “Metin Neşrinin Ana Esasları” başlıklı yazı bir giriş mahiyetinde olup metin neşrinin temel esaslarını ortaya koymaktadır. Bu bölümde ilk olarak metin olgusunun önemine değinen yazar daha sonra metin neşrinde nüshaların tespit, seçim ve tavsifi ile tenkitli metin kurulmasındaki temel hususlar hakkında kısa ama öz bilgiler veriyor. Aynı zamanda yazar, son kısma koyduğu eklerle nüsha tavsifi, nüsha farklarının gösterimi ve metnin kuruluşunda izlenen yöntemle ilgili hazırlanmış olduğu örnekleri de okuyucuyla paylaşıyor. Böylece yazı boyunca verilen teorik bilgi pratiğe dönüşerek söz konusu bilgilerin akılda kalınması sağlanıyor.

İkinci yazı metin tamiri hakkındadır. “Metin Tamiri (Usul ve Esaslar, Uygulamalar ve Bazı Teklifler)” başlığı taşıyan bu kısımda yazar metin tamiri uygulamasının nasıl yapılacağını örnek beyitler eşliğinde gösteriyor. Ayrıca yazıda metin tamiriyle ilgili bilim adamlarına bazı terim tekliflerinde de bulunuluyor.

“Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler” başlıklı yazıda ise yazar, metin neşrinde vezinle ilgili problemler meseleleri üzerinde duruyor. Metin neşrinde vezinle ilgili bazı özelliklerin metinde vurgulanması gerektiğini belirten Köksal, önce neşir çalışmalarındaki var olan uygulamaları gösteriyor daha sonra da kendi tekliflerini sıralıyor.

Beşinci yazı “Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi’ (MESTAP)”. Burada da yazar şiir mecmualarının önemi ve onların edebiyat tarihi ve edebiyat bilgilerine olan yadsınamaz katkılarından söz ediyor. Yazının ikinci kısmında da MESTAP projesi hakkında bilgi verilerek bu projenin muhtemel sonuç ve yararlarının neler olacağı belirtiliyor.

“Bazı Beyitlerinden Hareketle Su Kasidesine Yeni Bakışlar” başlıklı yazı adından da anlaşılacağı üzere Fuzulî’nin su kasidesinden seçilen altı beytin tam olarak neyi anlattığını diğer bir deyişle şairin bu beyitlerinden muradının ne olduğu konusunu irdeliyor.

Altıncı yazı “Şeyhî’nin İlginç Bir Müracaat Gazeli yahut Metin Neşrinde İmla Modernizesine Dair Birkaç Söz” ismini taşıyor. Yazıda Şeyhî’ye ait halk edebiyatında çok rastlanan divan edebiyatında ise pek fazla örneğini göremediğimiz “dedim-dedi” şiirinin merkezinde imlânın modernize edildiği metin neşirlerinde ortaya ne tür problemlerin çıkabileceği gösteriliyor. İlk defa bu kitapta yayınlandığı belirtilen yazı, aynı zamanda Şeyhî’nin söz konusu gazelinin şerhini de içeriyor.

“Nâilî’nin Bir Gazelini Şerh” başlıklı yazı da Nâilî’nin “oldu andelib” redifli bir yek-ahenk gazelin şerhini içeriyor. Aynı zamanda bir bahariye olan bu gazelde Nailî, yazara göre alışılmışın dışında bir bahar portresi çiziyor.

“Metne Dair” başlıklı ilk bölümün bu son yazısı deneysel edebiyata ayrılmış. “Deneysel Edebiyatın Zirvesi: Ses Âteş, Sûret Âteş, Anlam Âteş” başlığını taşıyan bu yazıda Şeyh Galip’in meşhur ateş redifli gazelinin ilk beyti üzerinde duruluyor. Köksal, Galip’in bu beytinde ateşi sadece mana bakımından değil ses ve suret bakımından da nasıl gözler önüne serdiğini ayrıntısıyla gösteriyor.

İkinci bölüm ise yazarın “Dost Yazıları” adını verdiği ve edebî-bilimsel tenkitin daha ön plana çıktığı yazılardan oluşuyor. Köksal, bu kısımda bazı araştırmacıların çeşitli zamanlarda çıkardıkları eserler üzerine bazı eleştiri ve önerilerini sıralıyor. Burada da daha çok eserlerdeki okuma hataları, vezin-kafiye problemleri, imla ve transkripsiyon yanlışlarına dikkat çekiliyor. Bu bölüm on adet müstakil yazıdan oluşuyor. Bunlar sırasıyla: “Mecmû’atün-nezâ’ir’in Neşri

Üzerine Notlar” (147-171), “İbni Kemâl Divanı’nın Neşri Üzerine Tespitler” (173-206), “Kayserili Belîğ Divançesi Yayınılandı (mı?) veya Bir Raportör Aranıyor” (207-223), “İslâmî’nin Mesnevisi” (225-230), “Divanların Tozunu Silkelerken” (231-237), “Türk Yurdu Dergisinin Yeni Türk Harfleriyle Yeniden Yayınlanması Üzerine” (239-250), “Klâsik Türk Şiirinin Kurucularından İbrahim Beg (251-268), “Yanılıcı Mahlaslar yahut İbn-i Kemal’in Ettikleri” (269-274), “Mevlidlerle İlgili Mevcut Malumata Dair Tashihler” (275-291), “İki Kültür Arasında Bir Tür: Tehzil” (293-304),

Bu bölümün ilk yazısı yukarıda da belirttiğimiz gibi “Mecmû’atü’n-nezâ’ir’in Neşri Üzerine Notlar” başlığını taşıyor. Yazar burada ilk baskısı 1982 ikinci baskısı ise 1995 yılında Mustafa Canpolat tarafından yapılan *Mecmu’atü’n-nezair*’in neşri hakkındaki çeşitli görüş ve değerlendirmelerine yer veriyor.

İkinci yazı “İbni Kemal Divanının Neşri Üzerine Tespitler”dir. Bilindiği üzere Kemalpaşazade’nin Türkçe Divanı, Mustafa Demirel tarafından 1996 yılında yayınlamıştı. İşte Köksal, söz konusu yazısında aynı bir önceki yazıda olduğu gibi eserde görmüş olduğu bazı eksiklik ve aksaklıkları gösteriyor.

Bu bölümün üçüncü yazısının başlığı “Kayserili Belîğ Divançesi Yayınılandı (mı?) veya Bir Raportör Aranıyor” şeklinde. Burada da Ahmet Emin Güven tarafından hazırlanan ve Erciyes Üniversitesi Yayınlarından çıkan *Kayserili Belîğ Divançesi* hakkında yazarın tespit ettiği hatalar veriliyor. Yazar, bu hataları söz konusu yazısında ilk olarak “Yöntem Hataları” ve “Metin Hataları” olmak üzere iki ana başlığa ayırmış olup, metin hatalarını da “Vezin Yanlışları” ve “Okuma Hataları” şeklinde iki alt başlık hâlinde veriyor.

“İslâmî’nin Mesnevisi” başlıklı yazı ise Hasan Yüksel, H. İbrahim Delice ve İ. Hakkı Aksoyak’ın birlikte hazırlayıp yayınladıkları *Eski Anadolu Türkçesine İlişkin Bir Metin: İslami’nin Mesnevisi* kitabını tanıtan bir yazıdır. Fatih Köksal, bu yazısında eseri sadece tanıtmakla kalmayıp, eserin aynı zamanda inceleme, metin teşkili, vezin, metin ve dizin kısımlarında gördüğü aksaklıkları da tespit ederek bilim âlemiyle paylaşmıştır.

“Divanların Tozunu Silkelerken” adlı yazı yine bir tenkit yazısı. Köksal bu yazıda Kültür Bakanlığının 100 Temel Eser serisinden çıkmış olan Lütfi Bayraktutan’ın hazırladığı *Şeyhülislam Yahya Divanından Seçmeler* adlı kitabını eleştiriyor.

Bölümün altıncı yazısı Türk Yurdu dergisinin yakın zamanda yapılan Latin harfli neşri hakkında. “Türk Yurdu Dergisinin Yeni Türk Harfleriyle Yeniden Yayınlanması Üzerine” başlıklı bu yazıda, Fatih Köksal bir zamanlar Türk fikrî hayatında önemli bir tarihî misyon üstlenmiş bu derginin Latin harfli olarak (aslı Arap harfli) yeniden basımından duyduğu memnuniyeti dile getirmekte. Bununla birlikte yazar, bu yayında özellikle de divan şiirinden alıntılanan metinlerde gördüğü eksiklik ve hataları da gösteriyor.

Yedinci yazı “Klâsik Türk Şiirinin Kurucularından İbrahim Beg” adını taşıyor. Bu yazıda Köksal, İbrahim Beg’in kim olduğunu, hangi çağda yaşadığını ve kimilerine göre divan kimilerine göre de külliyyat olarak nitelendirilen eseriyle ilgili tespit etmiş olduğu önemli bilgileri bilim âlemiyle paylaşmaktadır. Yazıda özellikle Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Numara 3791’de başka bir şairin ismine kayıtlı nüshanın aslında İbrahim Beg’in divanının başka bir nüshası olduğu çeşitli kanıtlarla desteklenerek sunulması gerçekten de bilim âlemi için oldukça önemli bir tespittir.

Bir başka yazı “Yanılıcı Mahlaslar yahut İbni Kemal’in Ettikleri” ismini taşıyor. Burada da şiirlerinde herhangi bir mahlas kullanmamış olan İbni Kemal’in üç gazelinin Hoca Dehani’ye mal edilme problemi işleniyor. Köksal, yazısında aslında çok daha önceden bu problemin Hikmet İlaydın tarafından düzeltilip çözüme kavuşmasına rağmen, hâlâ bazı araştırmacıların bu konuda sürdürmüş oldukları yanlış dikkat çekiyor. Aynı zamanda yazar, İbni Kemal’in başka bir şiirinin de bir makalede hatalı bir şekilde Hayali Bey’e hasredildiğini belirtiyor.

Bu bölümün dokuzuncu yazısı mevlitlerle ilgili olup “Mevlidlerle ilgili Mevcut Malumata Dair Tashihler” başlığını taşımakta. Bilindiği üzere Köksal, 2011 yılında Türkiye Diyanet Vakfı’ndan *Mevlidnâme* isimli kitabını çıkarmıştı. Mevlid literatürüne oldukça hâkim olan yazar, bu yazısında mevlidlerle ilgili üç temel konuyu ele alıyor. Köksal, ilk olarak Türkçe’nin ilk mevlid müellifinin kim olduğu sorusuna cevap arıyor. İkinci olarak da Türkçe mevlidlerin toplu olarak gösterildiği çalışmalar hakkında bilgi veriyor. Son olarak ise Türkçe mevlid literatürünü ortaya koyuyor. Bu son konuyu da yazar “İlgili Literatürde Bulunmayan Mevlidler”, “Mevlidi Olmadığı Halde Kendisine Mevlid Atfedilen Şairler” ve “Muhtelif Yayınlarda Kendisine Mevlid Atfedilen Şairler” şeklinde üç alt başlık altında irdeliyor.

“Dost Yazıları” isimli bu ikinci bölümünün son yazısı ise “İki Tür Arasında Bir Tür: Tehzil” başlığını taşıyor. Yazar, bu son yazıda da divan şiirinin mizah türlerinden biri olan tehzili tanıtarak, onun daha sık kullanıldığı zaman dilimi ile türdeşleri karşısındaki durumunu ele alıyor.

M. Fatih Köksal’ın çeşitli zaman dilimlerinde kaleme almış olduğu makale ve popüler yazılardan oluşturulmuş bu eser, eski Türk Edebiyatı çalışmalarında var olan gerek tenkit gerek de teori alanındaki boşluğu önemli oranda doldurmaktadır. Köksal’ın, kitabında bir araya getirdiği metin neşri, tenkidi ve şerhi üzerine olan bu yazıları, özellikle bu alanda ileride çalışma yapmayı düşünecek akademisyen adaylarına rehberlik edecektir. Bu nedenle söz konusu eser okunmadan eski Türk edebiyatı sahasında kaleme alınmış Osmanlıca bir eserin neşrine girişmek özellikle genç bilim adamları için gerçekten büyük bir cesaret olacaktır.

Kaynaklar

- AĞAOĞLU, A. (2001). Şâhi Divanı mı, Vâhi Divanı mı? *Toplumsal Tarih*, 93, 62-65.
- AKSOYAK, İ. H. (2000). Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Divanlarından Vâridâtü'l-Enika'nın Neşri Üzerine. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 9, 223-236.
- CEYHAN, A. (1997). Vehbi, Lütfiye. *İlmi Araştırmalar*, 5, 299-388.
- GÖKYAY, O. Ş. (1982). *Destursuz Bağa Girenler*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- GÖKYAY, O. Ş. (1995). *Eski Yeni ve Ötesi Seçme Makaleler*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- GÖKYAY, O. Ş. (1997). *Kim Etti Sana Bu Karı Teklif*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- GÖKYAY, O. Ş. (2002). *Güçlük Nerede*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- KALPAKLI, M. (1999). Bahtsız Şehzâdenin Bahtsız Divan'ı: "Cem Sultan'ın Türkçe Divan'ı" Neşri Üzerine Notlar. *Kebikeç*, 7-8, 33-44.
- KORTANTAMER, T. (1993). Genç Edebiyat Araştırmacısının Yanlışıları. *Marmara Üniversitesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 377-368.
- KÖKSAL, M. F. (2012). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- KURNAZ, C. (1986). İsmail Belig ve Nuhbetü'l-Âsâr'ı. *Türk Kültürü Araştırmaları (Dr. Emel Esin'e Armağan)*, 1, 141-151.
- KÜÇÜK, S. (1992). Riyâzî Divânı'ndan Seçmeler. *Türk Dili*, 492, 464-473.
- SARAÇ, M. A. Y. (1996). İbn-i Kemâl Divanı'nın Tenkitli Metninin Tenkidi. *İlmi Araştırmalar*, 3, 191-195.
- TANYERİ, M. A. (2005). *Divanlar Üstüne Eleştiriler*, İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- TANYERİ, M. A. (2009). *Divanlar Üstüne Eleştiriler 2*, İstanbul: Sahaflar Kitap Sarayı.
- TULUM, M. (1996). Elvan Çelebi'nin Menâkıbu'l Kudsiyye Adlı Eserinin İkinci Baskısı Münasebetiyle. *İlmi Araştırmalar*, 2, 175-228.
- TULUM, M. (2000). *Tarihi Metin Çalışmalarında Usul (Menâkıbü'l Kudsiyye Üzerinde Bir Deneme)*. İstanbul: Deniz Kitabevi.
- ÜNVER, İ. (1997). Ahmedî'nin Cemşîd ü Hurşîd Mesnevisi Üzerine. *Türkoloji Dergisi*, 7, 171-180.